

בש"פ 3847/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 3847/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

תאריך הישיבה: בקשה שנייה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 א' באב התשע"ד (28.07.14)

בשם המבקשת: עו"ד מורן פולמן

בשם המשיב: עו"ד פאדי שרקאווי

החלטה

1. בפני בקשה שנייה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) להורות על הארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים החל מיום 10.6.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 24351-06-13 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם.

2. כנגד המשיב הוגש כתב אישום ביום 12.6.2013, המייחס לו את העבירות הבאות במסגרת חמישה אישומים: שידול להתעללות בקטין או חסר ישע (ריבוי עבירות) (לפי סעיף 368ג וסעיף 30 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)); התעללות בקטין או בחסר ישע (ריבוי עבירות) (לפי סעיפים 368ג ו-30 לחוק העונשין); תקיפת קטין או חסר ישע (שתי עבירות) (לפי סעיף 368ב לחוק העונשין); מעשה מגונה בכוח (לפי סעיף 348ג) לחוק העונשין); מעשה מגונה (שתי עבירות) (לפי סעיף 379 לחוק העונשין); שידול לכליאת שווא (לפי סעיפים 377 ו-30 לחוק העונשין); כליאת שווא (ריבוי עבירות) (לפי סעיף 377 לחוק העונשין); ואיומים (שתי עבירות) (לפי סעיף 192 לחוק העונשין).

3. על פי עובדות כתב האישום, המשיב עמד בראש קבוצת אנשים הקרויה "ג", הכוללת חמש משפחות המתגוררות בשכונת במ כ (להלן: הקבוצה). הקבוצה נהגה לקיים מפגשים פעמים בשבוע שבמהלכם היה המשיב מעביר שיעורי דת ותפילה ובנוסף חברי הקבוצה היו נוהגים להתייעץ עימו בעניינים אישיים ובנוגע לחינוך הילדים. במהלך השנים, כך על פי כתב האישום, התבסס מעמדו של המשיב כמנהיגה הרוחני של הקבוצה וחברי הקבוצה סרו למרותו ונהגו על פי הוראותיו והנחיותיו, לרבות בענייני חינוך ילדיהם. האישומים בכתב האישומים מתייחסים למהלך התקופה שבין שנת 2003 לשנת 2013 שבה הורה המשיב לחברי הקבוצה להעניש את ילדיהם בעונשים גופניים שכללו מכות באמצעות חפצים, עונשי כליאה ממושכים בשירותים או בחדר למשך מספר ימים, עונשים שכללו מריחת צואה על גופם של הילדים ומניעת אוכל ושתייה מהם. בחלק מאותם המקרים, ביצע המשיב בעצמו את מעשי התקיפה וההתעללות בילדים. באישום השלישי מתואר המשיב כמי שנהג להכות את אחת מנשות הקבוצה (להלן: המתלוננת), להשפילה, לבזותה מינית ולכלוא אותה בביתו.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המבקשת בקשה לעצור את המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי כנגד המשיב קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו (ובעיקרן עדויות רבות של חברים שפרשו מן הקבוצה) וכן כי קמה נגדו עילת מעצר לפי סעיפים 21(א)(1)(ב) ו-21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים, שכן מעשיו של המשיב שכללו ריבוי מעשי אלימות והתעללות בחסרי ישע מעידים על מסוכנותו הרבה. כמו כן נטען בבקשה כי קיים בעניינו של המשיב חשש לשיבוש הליכי משפט שכן מרבית עדי התביעה מתגוררים במקום מגוריו של המשיב וחלקם עדין משתייכים לקבוצה שהוא העומד בראשה. בנוסף צוין בבקשה כי למשיב הרשעה קודמת בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות.

5. ביום 26.6.2013 הורה בית המשפט המחוזי בחיפה (מ"ת 24377-06-13, השופט ר' שפירא) על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית מבוססת כנגד המשיב. כמו כן נקבע כי פרט לקיומה של חזקת מסוכנות סטטוטורית, המעשים המתוארים בכתב האישום ונסיבות ביצועם - כלפי קטינים - מעידים על הסכנה הנשקפת מהמשיב. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי הראיות שהוצגו לו מצביעות על חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט מצידו של המשיב, שכן מתמלול שיחות שהוקלטו בהאזנות סתר ומצויות בתיק ניתן ללמוד כי המשיב השפיע על עדויותיהם של חברי הקבוצה במשטרה ואף הדריך אותם כיצד להתנהל. לפיכך נקבע כי אין חלופת מעצר שיכולה לאיין את החשש הממשי לשיבוש הליכי משפט. בית המשפט המחוזי העיר לבסוף כי ניתן יהיה לשוב ולשקול את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר אם יפנה בבקשה מתאימה, לאחר שיעידו 28 העדים הראשונים המפורטים בכתב האישום (הקרובים אל המשיב). ביום 22.7.2013 נדחה הערר שהגיש המשיב על החלטת בית המשפט המחוזי בבית משפט זה (בש"פ 5040/13, השופטת א' חיות).

6. ביום 25.12.2013 הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר, שבה טען לכרסום בראיות וכן טען כי עדותם של רבים מתוך 28 העדים הראשונים נשמעה כבר. ביום 28.1.2014 דחה בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט י' ליפשיץ) את הבקשה לעיון חוזר. בית המשפט המחוזי קבע כי המשיב לא הצביע על כרסום בראיות ועל כן אין לשקול את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר עובר לשמיעת כלל עדי התביעה שאינם שוטרים.

7. לאחר שמשפטו של המשיב טרם הסתיים לאחר 9 חודשי מעצר, הגישה המבקשת בקשה להארכת מעצרו. ביום 11.3.2014 הורה בית משפט זה (בש"פ 1693/14, השופט ע' פוגלמן) על הארכת מעצרו של המשיב ב-90 יום. השופט פוגלמן עמד על מסוכנותו הברורה של המשיב כפי שמשקפת ממעשיו, שהופנו גם כלפי קטינים ונמשכו כ-10 שנים, תוך ניצול השפעתו על הקבוצה. בנוסף, ציין השופט פוגלמן כי ההנחה היא שיעשה מאמץ להעיד את העדים הנותרים מתוך קבוצת 28 העדים מוקדם ככל הניתן.

8. ביום 4.5.14 הגיש המשיב לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, במסגרתה טען כי מרבית העדים הנותרים העידו כבר ולכן יש לשחררו לחלופת מעצר.

9. ביום 29.5.2014, ועוד בטרם ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בבקשה לעיון חוזר, הגישה המדינה את בקשת הארכת המעצר שלפני.

התפתחויות מאוחרות לבקשה

10. ביום 5.6.2014 התקיים בפני דיון בבקשה להארכת מעצר. בסופו של הדיון הגיעו הצדדים להסדר לפיו מעצרו של המשיב יוארך עד להחלטה בבקשה לעיון חוזר שהוגשה לבית המשפט המחוזי, כך שהמבקשת תחליט באותו שלב האם היא עומדת על בקשתה להארכת המעצר. בהמשך לכך, בהחלטתי מאותו יום הוריתי על הארכת מעצר המשיב עד למתן החלטה אחרת.

11. הבקשה לעיון חוזר נדונה בפני בית המשפט המחוזי במהלכם של ארבעה דיונים (שבמהלכם אף הוגשו לו שלושה תסקירי מבחן בעניינו של המשיב). בסופו של דבר, ביום 8.7.14 ניתנה החלטתו של בית המשפט המחוזי בבקשה לעיון חוזר. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה, בהסבירו כי טרם הושלמה שמיעת עדותה של המתלוננת, וכי לא ניתן לייחס אחריות לכך למדינה. בהמשך לכך, קבע בית המשפט המחוזי כי לא ניתן לשחרר את המשיב לחלופת מעצר קודם שתושלם עדותה של המתלוננת, אשר צפויה להישמע במהלך הדיונים שיתקיימו בחודש ספטמבר, וזאת בשל החשש לשיבוש הליכי משפט. בית המשפט המחוזי התייחס, בהקשר זה להקלטה שהוגשה על-ידי המשיב ובה תועדה שיחה עם המתלוננת. השיחה הוגשה מטעם המשיב, לטענתו לאחר שנעשתה פנייה אליה במסגרת מאמצי סולחה, מאחר שהמתלוננת נשמעה בה מתייחסת לכך שלא הותקפה מינית. לשיטת הפרקליטות השיחה המוקלטת מתעדת פנייה אל המתלוננת בניסיון לשבש את הליכי המשפט.

12. על החלטה זו הגיש המשיב ערר (בש"פ 4909/14, השופט א' רובינשטיין). ביום 22.7.2014 דחה בית משפט זה את הערר, לאחר שקבע כי אין מקום להתערב בהכרעתו של בית המשפט המחוזי שעשה "מלאכה יסודית ומושקעת". לצד זאת, נקבע כי כדי שניתן יהיה לבחון שוב אפשרות לשחרור המשיב לחלופת מעצר לאחר השלמת עדות

המתלוננת, יוגש תסקיר שירות מבחן מעדכן לבית המשפט המחוזי עד ליום 10.9.2014 אשר יתייחס לבחינת מפקחים נוספים.

13. בהמשך להתפתחויות אלו, ביום 28.7.2014 התקיים בפני דיון נוסף בבקשה.

טענות הצדדים

14. המבקשת טוענת כי המעשים המתוארים בכתב האישום מגוללים מסכת של התעללויות שביצע לכאורה המשיב בקטינים לאורך שנים, תוך ניצול מעמדו הרוחני בקרב חברי הקבוצה. מעשים אלו ונסיבות ביצועם, כך על פי המבקשת, מצביעים על מסוכנותו הרבה של המשיב. בנוסף, מציינת המבקשת כי למשיב הרשעה בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות. במרכז הטיעון העדכני של המבקשת עומד החשש לשיבוש הליכי משפט הקיים מצד המשיב. לשיטת באת-כוח המבקשת חשש זה כבר נזכר בהחלטתה של השופטת חיות בעניין מעצרו של המשיב עד תום ההליכים, אך זה התעצם בעת האחרונה. זאת, נוכח אותה הקלטת שהגיש המשיב בבית המשפט המחוזי, ובה נשמע אדם משוחח עם המתלוננת על תקיפתה המינית ומבקש כי תבהיר שהמשיב לא תקף אותה מינית. בעקבות הגשת הקלטת, נפתחה השלמת חקירה ונגבו מהמתלוננת, שהיא העדה המרכזית, הודעות נוספות. המבקשת מוסיפה וטוענת כי המתלוננת צפויה להשלים את עדותה עם התחדשות הדיונים בחודש ספטמבר.

15. בהתייחס להתקדמות הצפויה של המשפט מציינת המבקשת כי נקבעו 14 מועדי דיון, אשר מביניהם תזדקק התביעה, ככל הנראה רק ל-2, לצורך השלמת העדויות. באת-כוח המבקשת אף ציינה כי הפרקליטות הייתה נכונה לקיום דיונים נוספים במהלכה של פגרת בתי המשפט, אך בא-כוח המשיב לא נאות לכך.

16. בא-כוח המשיב, מצידו, מדגיש כי ניתנו בעניינו של המשיב מספר החלטות אשר כולן הצביעו על כך שיש לשקול את שחרור המשיב לחלופת מעצר לאחר שיישמעו עדויותיהם של עדי התביעה 1-28, עדויות שהסתיימו כבר בחודש אפריל 2014. באשר לעדותה המשלימה של המתלוננת, מציין המשיב כי עדותה קבועה ליום 11.9.2014 בעוד הארכת המעצר המתבקשת צפויה להסתיים ביום 7.9.2014, כך שממילא צפויה בעניינו של המשיב בקשה נוספת להארכת מעצר, כשסופם של דברים מי ישרנו. בא-כוח המשיב חזר וכפר בטענה כי קיים חשש לשיבוש הליכי משפט מצד המשיב וכי השלמת העדות של המתלוננת הצפויה בחודש ספטמבר שוקלת כנגד מעצרו בעת הזו. בשולי דבריו בחר בא-כוח המשיב אף להטיל דופי במתלוננת.

דיון והכרעה

17. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי יש להיעתר לבקשה להארכת מעצר. למען הסר ספק יובהר, כי הארכת המעצר תימנה מיום 10.6.2014, כך שתסתיים ביום 7.9.2014.

18. כידוע, בבקשה להארכת מעצר מעבר לתקופה של תשעה חודשים נבחנים, מחד גיסא, זכותו של הנאשם, שלא הורשע, לחירות, ומאידך גיסא, שיקולים שעניינם שמירה על ביטחון הציבור ועל תקינות ההליך השיפוטי. ככל שמתארך ההליך השיפוטי משתנה בהדרגה נקודת האיזון אל עבר זכותו של הנאשם, אך זאת בשים לב לדרגת המסוכנות של הנאשם, למידת החשש לפגיעה בתקינות ההליך השיפוטי ולאפשרות לאיין (ראו למשל: 3311/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (13.5.2014)).

19. במקרה דנן, ניתן להתרשם כי החשש מפני שיבוש הליכי משפט מצידו של המשיב בכל הקשור להתנהלות מול המתלוננת, שהיא אף העדה המרכזית, אינו חשש בעלמא. למעשה, עניין זה עמד במרכז החלטתו של השופט א' רובינשטיין שניתנה אך לפני ימים ספורים, וממילא לא חל שינוי נסיבות מאז ניתנה. בהתחשב בחשש להשפעה על המתלוננת, כמו גם לכך שהמשפט צפוי להוסיף ולהתנהל בקצב משביע רצון מיד לאחר הפגרה, לא מצאתי כי נקודת האיזון נוטה לעבר שחרורו של המשיב בעת הזו.

20. אני מורה אפוא על הארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים החל 10.6.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 24351-06-13 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ב' באב התשע"ד (29.7.2014).

שׁוֹפֵט